

245493

**สภาพและแนวทางบริหารจัดการตามโครงสร้างแบบชี้ท
ของโรงเรียนเรียนร่วม สำหรับนักเรียน
ที่มีความบกพร่องทางการเห็น**

ศศิวิมล มณีวระ

**ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการศึกษาศึกษาพิเศษ**

**บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
เมษายน 2554**

สภาพและแนวทางบริหารจัดการตามโครงสร้างแบบชีท
ของโรงเรียนเรียนร่วม สำหรับนักเรียน
ที่มีความบกพร่องทางการเห็น

ศศิวิมล มณีวระ

การค้นคว้าแบบอิสระนี้เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
เมษายน 2554

สภาพและแนวทางบริหารจัดการตามโครงสร้างแบบชีท
ของโรงเรียนเรียนร่วม สำหรับนักเรียน
ที่มีความบกพร่องทางการเห็น

ศศิวิมล มณีวระ

การค้นคว้าแบบอิสระนี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

.....ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำภา คำนะกักดี

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำภา คำนะกักดี

.....กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกานดา ตปนียางกูร

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกานดา ตปนียางกูร

.....กรรมการ
นายประมวล พลอยกมลชุนห์

8 เมษายน 2554

© ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าแบบอิสระเล่มนี้ สำเร็จลงได้ด้วยดีโดยได้รับความอนุเคราะห์จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำภา คำนภักดิ์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกานดา ตปนียางกูร กรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ และ ผู้อำนวยการประมวล พLOYกมลชุนห์ กรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำปรึกษา และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่ง จนกระทั่งการค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ คณะอาจารย์สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ทุกท่าน ที่กรุณาให้คำแนะนำสั่งสอน ประสิทธิภาพวิชาความรู้ด้วยดีตลอดมา

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา และให้คำปรึกษา รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ ครูเสริมวิชาการ และครูผู้รับผิดชอบงานเรียนร่วมทุกท่าน ที่ได้ช่วยตอบแบบสอบถามและให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลการค้นคว้าแบบอิสระเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณพี่ ๆ เพื่อน ๆ สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ทุกท่านที่คอยให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือด้วยดีเสมอมา

และท้ายที่สุด ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ เป็นอย่างสูงผู้ให้การศึกษาสั่งสอนอบรม และให้กำลังใจในการทำการศึกษาครั้งนี้ ขอขอบคุณทุก ๆ คนในครอบครัวที่มีกำลังใจที่ดีให้ ผู้ศึกษาตลอดมา จนทำให้การค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้ประสบความสำเร็จด้วยดี ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการค้นคว้าแบบอิสระนี้อาจมีประโยชน์สำหรับผู้สนใจ หากมีสิ่งใดขาดตกบกพร่องหรือผิดพลาด ผู้ศึกษาขออภัยอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ศศิวิมล มณีวระ

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ สภาพและแนวทางการจัดการตามโครงสร้างแบบซีท
ของโรงเรียนเรียนร่วม สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่อง
ทางการเห็น

ผู้เขียน นางสาวศศิวิมล มณีวระ

ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การศึกษาพิเศษ)

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำภา ด้านภักดี อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกานดา ตปนิยางกูร อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

245493

การค้นคว้าแบบอิสระนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการจัดการตาม
โครงสร้างซีทของโรงเรียนเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ประชากรและ
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน หัวหน้าฝ่าย
บริหารงานวิชาการ จำนวน 2 คน ครูแนะแนว จำนวน 2 คน ครูเสริมวิชาการ จำนวน 2 คน
ผู้ปกครองนักเรียนเรียนร่วม จำนวน 2 คน นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นที่เข้าเรียนร่วม
จำนวน 2 คน ครูผู้สอน จำนวน 31 คน และนักเรียนทั่วไประดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียน
ยุพราชวิทยาลัย และโรงเรียนธรรมราชศึกษา จำนวน 128 คน ในปีการศึกษา 2551 เครื่องมือที่ใช้
เป็นแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า เป็นแบบสอบถาม
ปลายเปิด ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์โดยใช้การหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า

1. สภาพการบริหารจัดการตามโครงสร้างซีท ของโรงเรียนเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มี
ความบกพร่องทางการเห็น พบว่า ด้านนักเรียน ครูมีการเตรียมความพร้อมนักเรียนทั่วไปเกี่ยวกับการ
จัดการเรียนการสอนแบบเรียนร่วม เพื่อช่วยให้นักเรียนทั่วไปเข้าใจและยอมรับนักเรียนเรียนร่วม
มีการจัดเพื่อนอาสาสมัครดูแลนักเรียนเรียนร่วมทั้งด้านวิชาการ และการดำรงชีวิต เน้นให้ทุกคน
ในโรงเรียนช่วยเหลือเพื่อนที่เรียนร่วม ด้านสภาพแวดล้อม มีการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ
เช่นเดียวกับนักเรียนปกติ โดยคำนึงถึงความปลอดภัยเป็นสำคัญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียนทั่วไป

รวมถึงบุคลากรอื่นเข้าใจ และมีเจตคติที่ดีต่อนักเรียนเรียนร่วม โดยคอยเอื้อเพื่อ ช่วยเหลือเมื่อพบเห็น ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ให้นักเรียนเรียนร่วม เรียนเต็มเวลาในชั้นเรียนปกติ ใช้หลักสูตร เช่นเดียวกับนักเรียนปกติ แต่มีการยืดหยุ่นในเรื่องการวัดผล ปรับเกณฑ์การให้คะแนน ให้งานเหมาะสมกับสภาพความบกพร่องของแต่ละบุคคล มีการสอนเสริมนอกเวลาโดยครูประจำวิชา โดยใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย ทั้งยังนำผลการประเมิน ไปเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาการเรียนการสอนครั้งต่อไป ด้านเครื่องมือ มีการจัดโครงการเรียนร่วมไว้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิชาการ โรงเรียนมีการจัดสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกให้นักเรียนเรียนร่วม โดยมีครูเสริมวิชาการ เป็นผู้ประสานกับโรงเรียนเฉพาะทางในการจัดหาสื่อการเรียนการสอน

2. แนวทางการบริหารจัดการตามโครงสร้างชีวิต ของโรงเรียนเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ด้านนักเรียน มีการเตรียมความพร้อมนักเรียนที่เข้าเรียนร่วม โดยให้เรียนปรับพื้นฐานร่วมกับเพื่อนนักเรียนทั่วไปก่อนเปิดภาคเรียน และแนะนำนักเรียนในการลงวิชาเพิ่มเติมที่เหมาะสมและตรงกับความต้องการของนักเรียน ด้านสภาพแวดล้อม เน้นให้นักเรียนเรียนร่วมสามารถปรับตัวให้ใกล้เคียงปกติมากที่สุด ฝึกให้นักเรียนใช้ทักษะ ประสิทธิภาพ และประสาทสัมผัสที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิตในโรงเรียน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน โรงเรียนมีนโยบายใช้หลักสูตรเช่นเดียวกับนักเรียนปกติ เรียนเต็มเวลาในชั้นเรียนปกติ ปรับกิจกรรมการเรียนการสอน ปรับการประเมิน และเกณฑ์การให้คะแนนให้เหมาะสมกับนักเรียนเรียนร่วมแต่ละคน ด้านเครื่องมือ ควรจัดอบรมครู บุคลากรเกี่ยวกับการใช้สื่อสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น เพื่อให้มีข้อปฏิบัติต่อนักเรียนอย่างเหมาะสม ควรประสานงานจากครูเสริมวิชาการ และโรงเรียนเฉพาะทางเกี่ยวกับอุปกรณ์การเรียน

Independent Study Title	State and Administrative Approach Basing on SEAT Framework of Inclusive Schools for Students with Visual Impairment	
Author	Miss Sasivimon Maneevara	
Degree	Master of Education (Special Education)	
Independent Study Advisory Committee		
	Asst. Prof. Dr.Ampa Danpakdee	Advisor
	Asst. Prof. Dr.Sukanda Tapaneeyangkul	Co-advisor

ABSTRACT

The purpose of this independent study was to study the states and administrative approach basing on SEAT framework of inclusive schools for students with visual impairment. The population and samples were 2 school administrators, 2 academic administrators, 2 counselors, 2 resource teachers, 2 students with visual impairment, 31 teaching staffs and 128 regular students at high school level from Yuparaj Vittayalai and Thammarajsuksa school of academic year 2008. The instruments used in this study were interviewing form, observation form and estimated-scale questionnaire with open questions. The data were then analyzed by frequency, percentage, mean and standard deviation.

The study found that:

1. The results of states and administrative approach basing on SEAT framework of inclusive schools for students with visual impairment showed that, **in student aspect**, teachers prepared regular students for inclusive class in order to understand and accept students with visual impairment. In addition, there were academic and living guides for the inclusive students by emphasizing on the supports from volunteers, all students and school staffs. As for **environmental aspect**, the physical environment was set as one for regular students; however, there were typical safety concerns. Furthermore, the administrators, teachers, regular students and other personnels also had good attitudes and taking care of inclusive students. **In studying aspect**,

the full time class and the same curriculum of regular students were applied for inclusive students. Flexible and proper assessments and scorings were made to meet the personal needs of the inclusive students. Furthermore, there were special tutoring for the inclusive students by subject matter teachers with different teaching techniques. The results of evaluation were used to improve next lesson plans. As for **tools aspect**, inclusive class was considered to be a part of academic projects. The schools also provided studying media and facilities for inclusive students under the cooperation of resource teachers and the special schools.

2. The administrative approach basing on SEAT framework of inclusive schools for students with visual impairment indicated that, **in student aspect**, the inclusive students were prepared before the school began. They were adjusted to the same basic requirements as the regular students. They were suggested to enroll more in courses which related to their needs and interests. As for **environmental aspect**, the inclusive students were emphasized on self adjustment as much as possible in their school lives. In activities aspect, the inclusive schools had policy to imply the regular curriculum and full time in regular class, but provided the modified teaching and learning activities, assessment and scoring practices for each inclusive students. As for **tools aspect**, training programs for inclusive class should be provided to teachers and personnels who involve in studying media for visual impaired students in order to make the proper practices. The cooperation between resource teachers and special schools should be done.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่ได้รับ	6
บทที่ 2 เอกสารและการศึกษาที่เกี่ยวข้อง	7
เอกสารเกี่ยวกับการเรียนร่วม	7
เอกสารเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษา	24
เอกสารเกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียน	13
ที่มีความบกพร่องทางการเห็นโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework)	33
เอกสารเกี่ยวกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น	40
การศึกษาที่เกี่ยวข้อง	43
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	53
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	53
กรอบแนวคิดและเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	54
กระบวนการดำเนินงาน/การรวบรวมข้อมูล	54
การเก็บรวบรวมข้อมูล	55
การวิเคราะห์ข้อมูล	60

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	63
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนเรียนร่วม	63
ตอนที่ 2 ข้อมูลจากการสังเกตสภาพการจัดการเรียนการสอนตามกรอบ โครงสร้างชี้ท	64
ตอนที่ 3 ข้อมูลจากแบบสอบถามครูผู้สอน และแบบสอบถามนักเรียน ทั่วไปในโรงเรียนเรียนร่วม	67
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	97
สรุปผลการศึกษา	97
อภิปรายผลการศึกษา	103
ข้อเสนอแนะ	110
บรรณานุกรม	112
ภาคผนวก	118
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ	119
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	120
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย	121
ภาคผนวก ง แบบสอบถามสำหรับครูผู้สอนใน โรงเรียนเรียนร่วมระดับ มัธยมศึกษา เรื่อง การจัดการเรียนการสอนตามโครงสร้างชี้ท	122
ประวัติผู้เขียน	143

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตสภาพแวดล้อมบริเวณโรงเรียน ตามโครงสร้างซีท	56
2 การสัมภาษณ์นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ตามโครงสร้างซีท	58
3 การสัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียนเรียนร่วมตาม โครงสร้างซีท	58
4 การสัมภาษณ์ครูแนะแนว ตาม โครงสร้างซีท	59
5 การสัมภาษณ์ครูเสริมวิชาการ ตามโครงสร้างซีท	59
6 การสัมภาษณ์หัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ ตามโครงสร้างซีท	60
7 การสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ตามโครงสร้างซีท	60
8 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ของครูผู้สอน	68
9 สภาพการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเรียนร่วมระดับมัธยมศึกษา ด้านนักเรียน	70
10 สภาพการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเรียนร่วมระดับมัธยมศึกษา ด้านสภาพแวดล้อม	71
11 สภาพการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเรียนร่วมระดับมัธยมศึกษา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	73
12 สภาพการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเรียนร่วมระดับมัธยมศึกษา ด้านเครื่องมือ	75
13 สรุปภาพรวมสภาพการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเรียนร่วมระดับ มัธยมศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ตามแนวทาง บริหารจัดการตามโครงสร้างซีท	76
14 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ของนักเรียนทั่วไป	79
15 สภาพการเรียนการสอนในโรงเรียนเรียนร่วมระดับมัธยมศึกษา ด้านนักเรียน	80
16 สภาพการเรียนการสอนในโรงเรียนเรียนร่วมระดับมัธยมศึกษา ด้านสภาพแวดล้อม	81
17 สภาพการเรียนการสอนในโรงเรียนเรียนร่วมระดับมัธยมศึกษา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	82

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
18 สรุปภาพรวมสภาพการเรียนรู้การสอนในโรงเรียนเรียนร่วมระดับมัธยมศึกษา สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ตามแนวทางบริหารจัดการ ตามโครงสร้างชี้ท	84

สารบัญภาพ

รูป		หน้า
1	รูปแบบการจัดการเรียนร่วมของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	19
2	รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	21